

ФІНАНСИ, БАНКІВСЬКА СПРАВА, СТРАХУВАННЯ ТА ФОНДОВИЙ РИНОК

УДК 336.7

DOI: <https://doi.org/10.32782/2415-3583/31.3>**Гордей О.Д.**

доктор економічних наук, професор,
професор кафедри публічних фінансів
Державний податковий університет
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6938-0548>

Середа Є.Г.

здобувач вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
Державний податковий університет

ВИКОРИСТАННЯ OPEN BANKING У БАНКІВСЬКІЙ СИСТЕМІ УКРАЇНИ: МОЖЛИВОСТІ ТА РИЗИКИ

Стаття присвячена вивченню проблем впровадження Open Banking в банківську систему України. В епоху цифрової економіки сучасні технології відкривають нові можливості для банківської галузі нашої країни. Фінансові інститути динамічно освоюють цифровий простір, впроваджують інформаційні технології та оптимізують бізнес-стратегії, а також впроваджують інноваційні продукти і послуги, працюють над прискоренням введення нових видів продуктів і послуг на фінансовий ринок. В останні роки набирає обертів і вже стає міжнародним трендом на фінансовому ринку новий напрямок цифрового банкінгу – система відкритого банкінгу (Open Banking), завдяки якій фінансові організації, в їх числі фінтех-компанії і сервісні компанії, можуть розробляти нові фінансові технології та послуги. Основними завданнями дослідження є вивчення особливостей впровадження Open Banking в банківську систему України; оцінка ризиків та можливостей впровадження Open Banking в Україні; обґрунтування перспективи впровадження та розвитку Open Banking в Україні. Впровадження відкритих API в діяльність фінансових організацій дозволило оптимізувати процеси з отримання та обміну внутрішніми і зовнішніми даними. Підвищення цінності надаваних послуг і стало можливим завдяки цілому ряду технологічних рішень, в числі яких можна виділити технологію відкритих API. Актуальність висвітлення питання розвитку відкритого банкінгу на основі технології впровадження відкритих інтерфейсів програмування обумовлена зростаючим впливом застосування API в процесі надання послуг фінансовими організаціями. Методами дослідження є загальнонаукові методи: аналіз та синтез; системні, логічні та порівняльного аналізу; вибіркового обстеження; економіко-математичного моделювання; графічного методу. Використано довідкові, статистичні та нормативно-правові матеріали з досліджуваної проблеми. Основою дослідження служать праці вітчизняних і зарубіжних авторів в області банківської системи України, законодавчі та інші нормативні документи, публікації в періодичній пресі, монографії провідних економістів країни. Результати. Емпіричні результати показали вплив факторів, які сприяють розвитку відкритого банкінгу в Україні і визначають основні сфери застосування та інструменти відкритого банкінгу в сучасних умовах. Цінність дослідження. Результати дослідження підкреслюють важливість цих напрямків у поєднанні зі спостереженнями, що стосуються реалізації проектів банками-учасниками системи Open API на ринку цифрового банкінгу щодо України дозволить сформулювати можливі шляхи розвитку Open Banking в Україні та його майбутньої конкурентоспроможності на світовому фінансовому ринку.

Ключові слова: банківська система, відкритий банкінг, фінансовий ринок, Open API, ризики, фінтах, діджиталізація.

Постановка проблеми. Цифрова трансформація вплинула на розвиток фінансового ринку та економіки в цілому, що призвело до повсюдного використання населенням і бізнесом цифрових фінансових сервісів і зростання споживчих запитів, пов'язаних з підвищенням зручності і безпеки пропонованих продуктів і сервісів, розширенням їх асортименту. З метою створення нових сучасних клієнтських сервісів постачальники послуг змушені шукати нові бізнес-моделі та рішення, розвивати Інформаційні технології. Одночасно з цим змінюються і традиційні уявлення споживачів і учасників фінансового ринку про значимість фінансових даних і можливостях управління ними.

У багатьох країнах спостерігається тенденція щодо розширення доступу до даних. Вже протягом тривалого періоду у фінансовій та інших галузях економіки в усьому світі широко застосовуються програмні інтерфейси (API) [2]. В першу чергу компанії використовують API для спрощення та прискорення цифрового обміну даними в рамках інтеграційних проектів, розширення функціональності внутрішніх систем і запуску мобільних сервісів, а також для підключення бізнес-партнерів. Разом з тим в даний час особливої значущості набувають відкриті API. Основна їх відмінність від внутрішніх або партнерських API полягає в тому, що вони розробляються за відкритими прави-

лами і передбачають рівний доступ до підключення для всіх учасників [5].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Значний внесок у розвиток теорії та практики впровадження сучасних інноваційних технологій у банківську діяльність зробили О.Д. Вовчак, С.В. Волосович, Ж.М. Довгань, В.В. Коваленко, А.А. Мазаракі, Н.Ю. Подольчак, Т.Г. Савченко, О.М. Шевченко та інші. Однак окремі аспекти цієї проблеми з'ясовано не повністю, в тому числі, більш детального дослідження потребують питання пов'язані з впровадженням Open Banking в банківську систему України.

Метою статті є дослідження основних можливостей та ймовірних ризиків використання OPEN BANKING у банківській системі України.

Виклад основного матеріалу дослідження. Ряд країн вже активно реалізує ініціативи щодо впровадження відкритих API. Як правило, розглядаються три моделі передачі даних на основі відкритих API: відкритий банкінг, відкриті фінанси та відкриті дані (рис. 1).

Загальною для всіх рівнів є можливість отримання даних клієнта тільки з його згоди, а головна відмінність моделей полягає в складі даних, що надаються організаціями.

У складі підготовленої концепції застосовуються наступні терміни, що визначають види моделей впровадження відкритих API:

– відкриті API – програмні інтерфейси, що публікуються організаціями відповідно з вимогами НБУ для забезпечення можливості цифрового обміну даними з постачальниками послуг (за згодою клієнта) та клієнтами в рамках організації та надання фінансових послуг;

– відкритий банкінг – модель, що передбачає отримання постачальниками послуг банківських і платіжних даних про клієнта, а також здійснення банківських операцій за його дорученням;

– відкриті фінанси – модель, в рамках якої постачальники послуг отримують не тільки банківські та платіжні дані про клієнта, а й дані про інші фінансові послуги: страхові, інвестиційні, пенсійні та інші;

– відкриті дані – модель, яка поширює вимогу до встановлення відкритого обміну клієнтськими даними як на фінансові, так і на нефінансові організації (наприклад, організації в сфері телекомунікацій, електронної комерції тощо), а також на державні інформаційні бази, в яких зберігаються і обробляються клієнтські дані [8].

Концепція відкритого банкінгу впевнено перетворює ринок банківських послуг. Даний тренд зародився в Європі. У Німеччині з 2010 року розвивається Open

Bank Project – проект, що підтримує розкриття банківських даних і користується підтримкою найбільших банків країни. У Великобританії з вересня 2015 року за підтримки органів державної влади була висунута ініціатива Open Banking Standard, яка спрямована на підвищення конкуренції та доступності послуг на фінансовому ринку. У травні 2017 року закон про банківську діяльність закликав японські банки відкрити свої API до 2020 року – для забезпечення цифрових платежів в переддень Олімпіади [2].

Найбільш яскраво ці процеси протікають в Європі, де регулятор директивою PSD2 зобов'язав банки відкривати доступ до клієнтських даних і операцій. Оновлена версія платіжної Директиви Європейського Союзу PSD2, яку називають Open Banking, вступила в дію 14 вересня 2019 року.

Відкритий банкінг (Open Banking) – концепція, яка передбачає об'єднання продуктів різних постачальників, а також надання третім сторонам доступу до банківських систем і даних. Мета даної концепції – зробити банківське обслуговування ближче для клієнтів [7].

Open Banking – це комплекс рішень і процесів, що дозволяє банкам надійно обмінюватися фінансовою інформацією та послугами в електронному вигляді та з дозволу клієнтів. Відкриваючи доступ до своїх даних і продуктів через API, банк дозволяє стороннім розробникам ефективно інтегрувати банківські послуги з фінансовими та нефінансовими додатками та сервісами [12].

В основі системи Open Banking лежить використання API (Application Programming Interface – програмний інтерфейс додатки) – це опис способів, якими одна комп'ютерна програма може взаємодіяти з іншою програмою. API дозволяє компаніям безперешкодно і надійним способом об'єднувати пропоновані ними послуги для підвищення якості клієнтського обслуговування.

Основними цілями впровадження принципів відкритих API на фінансовому ринку є:

– диверсифікація застосування сервісів банків і фінансових організацій в комплексних сценаріях обслуговування фізичних та юридичних осіб;

– прискорення взаємодії учасників ринку в процесі створення нових продуктів і послуг;

– забезпечення недискримінаційного доступу провайдерів послуг до фінансової інфраструктури з метою створення конкурентного, якісного та економічно ефективного фінансового ринку [14].

Банки все більше стикаються з необхідністю збільшення ефективності та зниження витрат при розробці цифрових сервісів наступного покоління; однак кла-

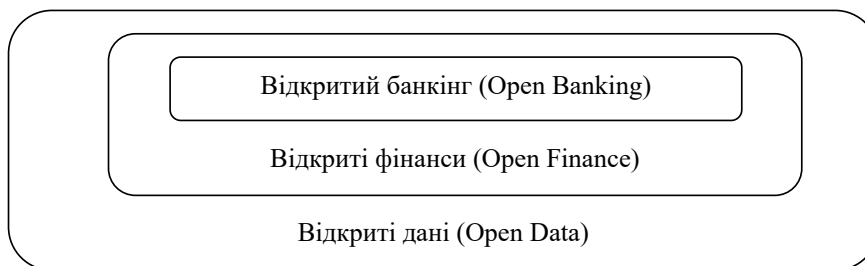

Рисунок 1 – Моделі передачі даних на основі відкритих API

Джерело: побудовано авторами за даними [2]

сичні банківські вендори занадто повільно розробляють продукти і не в силах відповідати новим вимогам.

Банківський API – це API, який дозволяє зовнішній програмі отримувати доступ до програмних систем всередині самого банку. До тих самих, які займаються обслуговуванням клієнтських рахунків, обробляють вхідні та вихідні транзакції і взагалі автоматизують і допомагають банкам виконувати все те, що прийнято називати банківськими послугами.

Відкритий банкінг – це інноваційний вид банкінгу, заснований на використанні програмних інтерфейсів, через які банк може обмінюватися даними зі своїми партнерами, постачальниками товарів і послуг [1]. В основу концепції Open Banking входять Open Data і OpenAPI, де Open Data – це принципи відкритого доступу до даних, API (application programming interface) – програмний інтерфейс з набору готових функцій або структур, які надаються додатками, сервісами або операційною системою (рис. 2).

Об'єднуючи зусилля і можливості всіх наявних сервісів та інструментів, відбувається синергетичний ефект щодо поліпшення надання банківських продуктів і послуг.

Розвиток системи Open Banking на основі використання Open Data і Open API спрощує користувальницький досвід і відкриває нові можливості для розвитку цифрового банкінгу в Україні. Все це веде до поліпшення якості надання банківських послуг і до зниження рівня конкуренції серед банківських організацій, при цьому будуть розвиватися цифровий сервіс та інноваційні продукти.

В Україні система Open Banking поки знаходиться на стадії формування в порівнянні з розвиненими зарубіжними країнами, але, незважаючи на цей факт, є всі передумови для прискореного розвитку цієї системи.

1 серпня 2022 року в Україні набув чинності закон «Про платіжні послуги». А вже за три роки – з 1 серпня 2025-го року – почне діяти розділ про відкритий банкінг. В рамках конференції Ukrainian Open Banking Summit, що була організована Українською асоціацією фінтех та інноваційних компаній, експерти обговорили особливості впровадження принципів відкритого банкінгу в Україні та переваги, які отримають споживачі, бізнес та учасники ринку фінансових послуг.

В Україні завдяки Open Banking фінансові сервіси зможуть пропонувати страхові та бухгалтерські компанії, медичні компанії та представники так званої sharing есопому. Із впровадженням відкритого банкінгу будуть розвиватись також wealth management, управління інвестиціями тощо. Проекти будуть сприяти розвитку фінансового ринку, знижуючи при цьому бар'єри входу у фінансову галузь сторонніх компаній, а сама система дозволить використовувати наявні інформаційні дані широкому колу учасників фінансового ринку.

Повномасштабна війна росії проти України призвела до глибокої кризи, що матиме далекосяжні наслідки для фінансового сектору. Внаслідок війни ВВП впаде більш як на третину, а інфляція в рази перевищуватиме цільовий рівень.

Банківська система України функціонує в складних умовах, вона перебуває під впливом глобалізації економіки та інтеграції у світовий фінансовий простір, а зміни, які відбуваються у напрямках та темпах її розвитку, кардинально впливають на внутрішню та зовнішню економічну стабільність держави. На тлі негативного впливу наслідків фінансової кризи на діяльність банківської системи України суттєво зростає роль ресурсної бази банків, яка визначає не тільки кредитоспроможність, а й можливість зростання доходів, прибутку та загальноекономічного потенціалу банку.

З початку війни банки України продовжують свою діяльність – майже безперерійно в тих регіонах, де це безпечно для працівників та клієнтів. Було забезпечено роботу відділень, поставки готівки, зберігали персонал та безперерійно надавали послуги онлайн. Проте збитки банків від подій операційного ризику будуть значними.

Для визначення ризиків та можливостей впровадження Open Banking в Україні проведемо PEST-аналіз банківської системи в Україні у табл. 1.

Отже, основними ризиками впровадження Open Banking в Україні на даний час є наступні:

1. Зниження бізнес-активності з початку повномасштабної війни призвело до падіння попиту бізнесу на кредити, про що банки зазначили в опитуванні про умови кредитування.
2. Погіршення макроекономічних очікувань, що значно знизило ризик-апетит банків. Відповідно

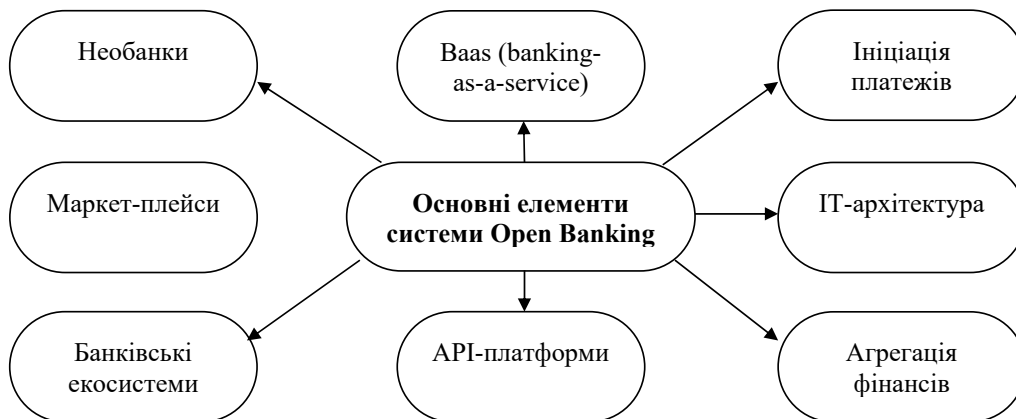

Рисунок 2 – Сервіси та інструменти, в яких застосовується відкритий банкінг в Україні

Джерело: побудовано авторами

Таблиця 1 – PEST-аналіз банківської системи України

Політичні фактори	Економічні фактори
1) Зміна законодавства 2) Військові дії на території країни 3) Державний вплив на банківський сектор, з урахуванням долі держвласності 4) Державне регулювання конкуренції у банківському секторі	1) Економічна ситуація у країні 2) Курс національної валюти демонструє різке зростання 3) Облікова ставка НБУ облікова ставка – 25% річних. 4) Рівень інфляції 5) Зміна цін на ресурси, що впливають на величину витрат банківської установи (енергоносії, бензин, теплопостачання тощо) 6) Рівень безробіття в Україні
Соціальні фактори	Технологічні фактори
1) Демографічні зміни у країні (зменшення населення в Україні в наслідок війни: внутрішньо-переміщені, зовнішньо-переміщені 6,5 млн., ЗСУ) 2) Соціальна мобільність населення 3) Активність споживачів 4) Переорієнтація у культурі задоволення потреб населення	1) Розвиток інформаційно-комунікаційних технологій (запуск комплексу із автоматизованого збору; впроваджено мобільний додаток; модернізовано активне мережеве устаткування). 2) Інноваційний потенціал (створення двох нових кластерів віртуалізації). 3) Широке поширення інтернет-інструментів

Джерело: складено авторами

фінансові установи посилили стандарти кредитування для бізнесу.

3. Зростання кредитного портфеля майже припинилося: обсяг валютних кредитів зменшувався, а гривневих збільшувався в рази повільніше, ніж торік.

4. Гривневий чистий корпоративний кредитний портфель із початку повномасштабної війни зріс на 8%. Потребу в нових залученнях банків мали переважно підприємства критичної інфраструктури, оборонної промисловості та аграрії для проведення посівної кампанії. Для задоволення попиту останніх банки широко використовували державні програми підтримки, які було спеціально поширено на агропідприємства.

Позитивними факторами для впровадження Open Banking в Україні на даний час є технологічні, це розвиток інформаційно-комунікаційних технологій (запуск комплексу із автоматизованого збору; впроваджено мобільний додаток; модернізовано активне мережеве устаткування); інноваційний потенціал банківських установ (створення двох нових кластерів віртуалізації); широке поширення інтернет-інструментів банкінгу.

Визначимо наступні ключові бар'єри, що стримують розвиток інновацій на фінансовому ринку України:

1. Високий рівень концентрації на фінансовому ринку за ключовими секторами. У більшості сегментів фінансового ринку України переважає незначне число великих учасників, що створює ризики монополізації використання даних і виступає стримуючим фактором для створення зручних і безпечних фінансових продуктів і послуг, розширення асортименту цифрових сервісів і розвитку інновацій невеликими учасниками ринку і фінтех-компаніями.

2. Обмежений доступ до даних. На фінансовому ринку склався нерівний доступ розробників фінтех-рішень до даних про фінансові продукти і рахунки клієнтів, що зберігаються на стороні фінансових організацій, навіть при наявності згоди самого клієнта. Фінтех-компанія може отримати такі дані, тільки якщо постачальник даних (фінансова організація) згоден з нею взаємодіяти. Компанії на ринку в основному прагнуть працювати за закритою моделлю допуску учасників, надаючи клієнтам продукти афілійованих

компаній. В окремих випадках «екосистемні» гравці (платформи) надають можливість клієнтам купувати послуги сторонніх постачальників. При цьому між платформою і постачальником послуги укладається спеціальна угода, що дозволяє будувати інформаційний обмін з використанням закритих партнерських API-інтеграцій.

3. Складність побудови та підтримки інтеграцій. Розробники фінтех-рішень змушені нести високі витрати на підключення і одночасне підтримання інтеграцій з різними партнерськими API. Навіть якщо фінтех-компанія має можливість укласти партнерську угоду з фінансовою організацією (постачальником даних), їй необхідно підтримувати безліч інтеграцій за різними протоколами і специфікаціями в залежності від IT-рішення цих провайдерів даних.

4. Зростаюча цінність даних про нефінансові послуги, що надаються через цифрові платформи. Екосистеми, створювані фінансовими організаціями і бігтех-компаніями (телекомунікаційні компанії, соціальні мережі та інші), акумулюють великі обсяги даних про поведінку клієнтів і одержуваних ними нефінансових сервісах. Використання цих даних дозволяє екосистемам пропонувати більш персоналізовані послуги, у зв'язку з чим значимість такої інформації як для клієнтів, так і для учасників фінансового ринку істотно зростає.

5. Відсутність можливості у споживача управляти своїми даними. Зокрема, безперешкодно передавати дані, наявні у обслуговуючих їх організацій, стороннім постачальникам послуг або, навпаки, обмежувати доступ до них. В результаті це стримує можливість клієнтів отримувати зручні і персоналізовані цифрові сервіси, наприклад, що дозволяють в режимі одного вікна отримувати інформацію про свої рахунки і фінансові продукти і управляти ними. Це також ускладнює процес оцінки клієнтами свого фінансового становища, здійснення фінансового планування і негативно впливає на процес формування накопичень.

Концепція Open Banking з відкритим API пропонує безліч переваг. Але при цьому виникає ряд ризиків, які можуть загрожувати безпеці фінансових потоків:

безпека даних та фінансова конфіденційність. Коли відбувається повна адаптація концепції банківського

обслуговування з використанням відкритих API, необхідно також враховувати можливі ризики. Відкриті банківські API можуть зазнати загрози порушення безпеки даних, використання для фінансування тероризму або несанкціонованого доступу до особистих даних. Для боротьби з такими ризиками необхідно розробити сильні плани регулювання;

- права клієнтів. Важливо, щоб впровадження концепції банківського обслуговування через відкриті API не обмежувало права клієнтів. Для цього буде потрібно розробити систему ефективного управління скаргами для захисту їх інтересів;

- необхідно впровадити механізм обміну даними. Він повинен бути узгоджений з клієнтами і надавати їм можливість приймати або відхиляти запити на обмін своєю інформацією;

- ризики дотримання нормативних вимог (комплаєнс). При впровадженні концепції Open Banking банки можуть прагнути дотримуватися як локальні, так і міжнародні закони, нормативи про конфіденційність даних у фінансових операціях. Дотримання нормативів може бути складним завданням і спричинити за собою ризики комплаєнсу з різних причин. Вони можуть бути викликані як самими банками, так і сторонніми FinTech-компаніями або фінансовими установами. Тому важливо врахувати їх при реалізації концепції відкритого банківського API;

- ризики кібербезпеки. У наш час загрози в області кібербезпеки стали все більш серйозними, і кіберзлочинці з кожним днем вдосконалюють свої методи. А обмін даними між сторонами може стати сприятливим ґрунтом для збільшення кількості інцидентів в області кібербезпеки і крадіжки інформації;

- банки і фінустанови повинні гарантувати клієнтам компенсацію в разі крадіжки даних під час обміну.

Крім того, необхідно звертати увагу на інші потенційні ризики, такі як неправомірне використання даних, фальсифікація та шкідливе програмне забезпечення. Розробники повинні активно вирішувати ці проблеми, щоб забезпечити захист конфіденційності даних.

Однак не дивлячись на ризики Open Banking несе за собою великі перспективи для фінансової індустрії.

Інновації в сфері платіжних технологій активно сприяють зростанню Open Banking. Безліч компаній пропонують своїм клієнтам різноманітні інструменти для управління платежами. Цей термін називається оркестрацією платежів. Він дозволяють продавцям легко перемикатися між різними методами оплати. Це залежить від різних факторів – географічного розташування, типу клієнта, характеру угоди і вартості транзакції.

Оркестрація платежів, на думку експерта, сприяє більш широкому впровадженню Open Banking. Вона дозволяє роздрібним компаніям заощадити на високих комісіях за обробку платежів по картах, зменшити кількість зворотних операцій і збільшити обсяги оплат.

Згідно з даними Juniper Research, глобальна вартість платежів через відкриті банківські API може перевищити \$330 млрд до 2027 року. А це являє собою значне зростання в 482% в порівнянні з \$57 млрд в 2023 році. До 2024 року на Західну Європу припаде 56% загального обсягу глобальних викликів API. Крім того, очікується, що нові сценарії використання,

такі як оплата рахунків, до 2027 року додадуть понад \$59 млрд до глобальної вартості фінансових операцій. Така статистика в перспективі пророкує значне розширення потенціалу Open Banking.

Опишемо основні переваги Open Banking для бізнесу:

- швидкі і прості платежі. Open Banking дозволяє підприємствам оперативної, безпечно і ефективно приймати дистанційні платежі. Вони зможуть здійснювати прямі міжбанківські транзакції без посередників, що сприяє більш гладкому процесу оплати;

- економія на комісіях. Open Banking знижує транзакційні витрати за рахунок зменшення залежності від систем карткових платежів. Це допомагає підприємствам захистити свій прибуток, пропонуючи конкурентоспроможні ціни;

- протидія шахрайству. В перспективі впровадження відкритих банківських API до 2024 року знизить рівень шахрайства на 61%. Для підвищення захисту фінансових операцій Open Banking дозволяє використовувати вдосконалене шифрування і аутентифікацію в реальному часі. Це повинно максимально захистити конфіденційність даних від кібератак;

- ефективність операцій. Open Banking автоматизує та спрощує такі завдання, як облік та дотримання вимог. Це призведе до більш ефективних і впорядкованих операцій. Він забезпечує більший захист від шахрайства з картками і поворотними платежами, одночасно знижує витрати на платіжні операції;

- задоволені клієнти. Клієнти можуть легко здійснювати платежі за допомогою своїх мобільних пристроїв та надійних онлайн-банківських додатків для автентифікації. Це підвищує рівень довіри компанії та збільшує конверсію.

Тобто цей новий етап в області обміну фінансовими даними відкриває можливості для невеликих компаній конкурувати з великими гравцями на ринку. Open Banking створює сприятливу динаміку ринку дистанційних платежів, з активною участю мобільних пристроїв, мобільного банкінгу та правової підтримки, створює умови для розвитку. Цифрове середовище в тандемі з Open Banking надає широкі можливості для прийняття успішних фінансових рішень на основі даних, удосконалення оцінки ризиків, забезпечення безперебійних платежів, поліпшення рівня задоволеності клієнтів і їх утримання.

Варто зауважити, що для повсюдного використання даної концепції та отримання всіх переваг від функціонування в ній кожному учаснику екосистеми необхідно зайняти свою нішу, знайти своїх клієнтів. Однак банкам для успішного продовження діяльності необхідно переглянути поточні стратегії і бути готовими до напруженої конкуренції з фінтех-компаніями, які, отримавши дані про клієнтів банків, зможуть запропонувати їм щось більш вигідне і вдосконалене. Існує думка, що в майбутньому клієнтами банків будуть не кінцеві користувачі і споживачі послуг, а інституційні клієнти, до яких і відносяться фінтех-компанії.

Висновки. Незаперечним є той факт, що за умови співпраці з фінтехом, банки зможуть модернізувати свої процеси, залучити нових клієнтів і зацікавити вже наявних. Таким чином, завдяки відкритому банкінгу нові учасники ринку внесуть зміни в звичну роботу

індустрії фінансових послуг, зможуть запропонувати більш вигідні та персоналізовані послуги. Змінений склад конкурентів створить проблеми для класичних банків і змусить їх продовжувати впроваджувати

інновації, щоб утримувати і залучати клієнтів. Споживачі фінансових послуг, в свою чергу, залишаться у вигаді, вибираючи краще і більш вигідну пропозицію з великого спектру фінансових послуг.

Список використаних джерел:

1. Банки та фінтех-компанії: сила – в єдності. Громадська організація «Центр економічних досліджень та прогнозування «Фінансовий Пульс». URL: <http://finpuls.com/upload/docs/news/bank> (дата звернення: 20.03.2024).
2. Банки та фінтех: від конкуренції до кооперації. UAZMI. URL: <https://uazmi.org/news/post/fDgch6Uf9taagk3F8tH1r4> (дата звернення: 20.03.2024).
3. Беззаперечні тренди карткового ринку у 2020 році – розрахунки в Інтернеті та безконтактні платежі. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/bezzaperechni-trendikartkovogo-rinku-u-2020-rotsi--rozrahunki-v-interneti-ta-bezkontaktni-plateji> (дата звернення: 21.03.2024).
4. Власенко В. Фінтехи наступають, банки тікають: чи є у них спільне майбутнє в Україні. URL: <https://mind.ua/publications/20199801-fintehi-nastupayut-banki-tikayut-chi-e-unih-spilne-majbutne-v-ukrayini> (дата звернення: 22.03.2024).
5. Воробйов В. Фінтех змінить уявлення про ринок фінансових послуг у майбутньому. URL: <https://yur-gazeta.com/interview/finteh-zminit-uyavlennya-pro-rinokfinansovih-poslug-u-maybutnomu.html> (дата звернення: 28.03.2024).
6. В'язовий С.М., Пасічник І.В. Розвиток FinTech-індустрії в Україні та її ризики для банківської діяльності. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2019. № 21. С. 480–484. URL: <http://srd.pgasa.dp.ua:8080/xmlui/handle/123456789/2429> (дата звернення: 28.03.2024).
7. Гладких Д.М. Ризики та можливості банківської системи України в умовах розвитку інформаційної економіки. Національний інститут стратегічних досліджень. *Аналітична записка. Сер. Економіка*. 2019. № 4. URL: https://niss.gov.ua/sites/default/files/2019-09/ANALIT%20GLADKYH%20ECONOMICS%20%23%204%202019_0.pdf (дата звернення: 28.03.2024).
8. Голуб Г.Г., Сідельник О.П. Ритейл у банківському секторі України. *Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України*. 2018. № 2 (130). С. 53–56. URL: http://ird.gov.ua/sep/doi/sep2018.02.056_u.php (дата звернення: 20.03.2024).
9. Діденко С. Цифровізоване майбутнє: розвиток глобального та українського фінтех-ринку. URL: <https://ua.news/ua/tsyfrovyzovannoe-budushhee-razvutye-globalnogo-yukraynskogo-funteh-rynka/> (дата звернення: 22.03.2024).
10. Кльоба Л.Г. Цифровізація – інноваційний напрям розвитку банків. *Ефективна економіка*. 2018. № 12. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=6741> (дата звернення: 19.03.2024).
11. Крухмаль О.В., Заєць О.С. Peer-to-peer кредитування в Україні: перспективи розвитку та виклики для банків. *Інтернаука*. 2017. № 2 (2). С. 93–96. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/mnj_2017_2\(2\)_21](http://nbuv.gov.ua/UJRN/mnj_2017_2(2)_21) (дата звернення: 23.03.2024).
12. Петрівський О.О. Перспективи розвитку пірингового кредитування в Україні. *Інфраструктура ринку*. 2017. № 7. С. 316–321. URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2017/7_2017_ukr/55.pdf (дата звернення: 20.03.2024).
13. Стратегія розвитку фінтеху в Україні до 2025 року. Офіційний сайт Національного банку України. URL: <https://bank.gov.ua/ua/about/develop-strategy/fintech2025> (дата звернення: 25.03.2024).
14. Шевченко О.М., Рудич Л.В. Розвиток фінансових технологій в умовах цифровізації економіки України. *Ефективна економіка*. 2020. № 7. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=8053> (дата звернення: 20.03.2024).
15. Building the Open API Economy. URL: <https://www.ibm.com/blogs/cloud-archive/2016/05/building-for-open-api-economy/> (дата звернення: 27.03.2024).
16. The State of Open Banking in 2020. The Digital Banker. URL: <https://digitalbankeronline.com/featured/the-state-of-open-banking-in-2020/> (дата звернення: 20.03.2024).

References:

1. Banky ta finteh-companii: sula – v ednosti. Gromadska organizatsia «Tsentr ekonomichnih doslidjen ta prognozyvanna «Finansovui puls» [Banks and fintech companies: strength lies in unity. Public organization «Center for Economic Research and forecasting «Financial pulse»]. Available at: <http://finpuls.com/upload/docs/news/bank> (accessed March 20, 2024).
2. Banky ta finteh: vid konkurentsii do kooperatsii. UAZMI. [Banks and fintech: from competition to cooperation. UAZMI]. Available at: <https://uazmi.org/news/post/fDgch6Uf9taagk3F8tH1r4> (accessed March 20, 2024).
3. Bezzaperechni trendu kartkovogo rynku u 2020 rotsi – rozrahunki v interneti ta bezcontactni plateji [Indisputable trends of the card market in 2020 – online payments and contactless payments]. Available at: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/bezzaperechni-trendikartkovogo-rinku-u-2020-rotsi-rozrahunki-v-interneti-ta-bezkontaktni-plateji> (accessed March 21, 2024).
4. Vlasenko V. Fintehi nastupayt, banky ticayt: chi e u nuh spilne maibutne v Ukraini? [Fintechs are coming, banks are running away: do they have a common future in Ukraine?]. Available at: <https://mind.ua/publications/20199801-fintehi-nastupayut-banki-tikayut-chi-e-unih-spilne-majbutne-v-ukrayini> (accessed March 22, 2024).
5. Vorobyov V. Finteh zmunit yavlennia pro runok finansovuh poslug u maibutnomu [Fintech will change the way we think about the financial services market in the future]. Available at: <https://yur-gazeta.com/interview/finteh-zminit-uyavlennya-pro-rinokfinansovih-poslug-u-maybutnomu.html> (accessed March 28, 2024).
6. Vyazovoy S. M., Pasechnik I. V. (2019) Development of the FinTech industry in Ukraine and its risks for banking activities. *Eastern Europe: Economics, Business and Management*, no. 21, pp. 480–484. Available at: <http://srd.pgasa.dp.ua:8080/xmlui/handle/123456789/2429> (accessed March 28, 2024).
7. Gladkikh D. M. (2019) Ruzuky ta mojljuvosti bankivskoi sustemy Ukrainu v umovah rozvutky informatsiinoi ekonomiku [Risks and opportunities of the banking system of Ukraine in the context of the development of the information economy]. *National Institute for Strategic Studies. Analytical note. Ser. Ekonomika*, no. 4. Available at: https://niss.gov.ua/sites/default/files/2019-09/ANALIT%20GLADKYH%20ECONOMICS%20%23%204%202019_0.pdf (accessed March 28, 2024).
8. Golub G. G., Sidelnik O. P. (2018) Riteil y bankivskomy sectory Ukrainu [Retail in the banking sector of Ukraine]. *Socio-economic problems of the modern period of Ukraine*, no. 2 (130), pp. 53–56. Available at: http://ird.gov.ua/sep/doi/sep2018.02.056_u.php (accessed March 20, 2024).

9. Didenko S. Tsifrovizovane maibutne: rozvutok globalnogo ta ukrainskogo finteh-runky [Digitalized future: development of the global and Ukrainian fintech market]. Available at: <https://ua.news/ua/tsyfrovizovannoe-budushhee-razvytye-globalnogo-yukraynskogo-fynteh-rynka/> (accessed March 22, 2024).
10. Kloba L. G. (2018) Tsifrovizatsia – innovatsiinuy napriam rozvutky bankiv [Digitalization is an innovative direction in the development of banks]. *Efficient Economy*. Available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=6741> (accessed March 19, 2024).
11. Krukhmal O. V., Zayats O. S. (2017) Peer-to-peer kredytyvannia v Ukraini: perspektivu rozvutky ta vukluku dlia bankiv [Peer-to-peer lending in Ukraine: development prospects and challenges for banks]. *Internauka*, no. 2 (2), pp. 93–96. Available at: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/mnj_2017_2\(2\)_21](http://nbuv.gov.ua/UJRN/mnj_2017_2(2)_21) (accessed March 19, 2024).
12. Petrovsky A. A. (2017) Perspektivu rozvutky pirungovogo kredytyvannia v Ukraini [Prospects for the development of peer-to-peer lending in Ukraine]. *Market infrastructure*, no. 7, pp. 316–321. Available at: http://www.market-infr.od.ua/journals/2017/7_2017_ukr/55.pdf (accessed March 20, 2024).
13. Strategia rozvutky fintehy v Ukraini do 2025 rocy [Fintech development strategy in Ukraine until 2025]. Official website of the National Bank of Ukraine. Available at: <https://bank.gov.ua/ua/about/develop-strategy/fintech2025> (accessed March 25, 2024).
14. Shevchenko O. M., Rudich L. V. (2020) Rozvutok finansovuh tehnologii v ymovah tsifrovizathii ekonomiky Ukrainu [Development of financial technologies in the conditions of digitalization of the Ukrainian economy]. *Efficient Economy*, no. 7. Available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=8053> (accessed March 20, 2024).
15. Building the Open API Economy. Available at: <https://www.ibm.com/blogs/cloud-archive/2016/05/building-for-open-api-economy/> (accessed March 27, 2024).
16. The State of Open Banking in 2020. The Digital Banker. Available at: <https://digitalbankeronline.com/featured/the-state-of-open-banking-in-2020/> (accessed March 20, 2024).

Hordei Oksana, Sereda Yelyzaveta
State Tax University

USING OPEN BANKING IN THE BANKING SYSTEM OF UKRAINE: OPPORTUNITIES AND RISKS

The purpose of this article is to study the problems of implementing Open Banking in the banking system of Ukraine. In the era of the digital economy, modern technologies open up new opportunities for the banking industry of our country. Financial institutions are dynamically developing the digital space, introducing information technologies and optimizing business strategies, as well as introducing innovative products and services, and working to accelerate the introduction of new types of products and services to the financial market. In recent years, a new direction of digital banking has been gaining momentum and is already becoming an international trend in the financial market – the open banking system, thanks to which financial organizations, including fintech companies and service companies, can develop new financial technologies and services. The main objectives of the study are to study the features of implementing Open Banking in the banking system of Ukraine; to assess the risks and opportunities of implementing Open Banking in Ukraine; to substantiate the prospects for implementing and developing Open Banking in Ukraine. The introduction of open APIs in the activities of financial organizations made it possible to optimize the processes for receiving and exchanging internal and external data. Increasing the value of the services provided was made possible by a number of technological solutions, including open API technology. The relevance of covering the development of open banking based on the technology of implementing open programming interfaces is due to the growing influence of the use of APIs in the process of providing services by financial organizations. The research methods are general scientific methods: analysis and synthesis; system, logical and comparative analysis; sample surveys; economic and mathematical modeling; graphical method. Reference, statistical, and regulatory materials on the problem under study were used. The research is based on the works of domestic and foreign authors in the field of the banking system of Ukraine, legislative and other regulatory documents, publications in the periodical press, monographs of leading economists of the country. Results. Empirical results have shown the influence of factors that contribute to the development of open banking in Ukraine and determine the main areas of application and tools of open banking in modern conditions. The value of research. The results of the study emphasize the importance of these areas, combined with observations related to the implementation of projects by banks participating in the Open API system in the digital banking market in Ukraine, will allow us to formulate possible ways of developing Open Banking in Ukraine and its future competitiveness in the global financial market.

Keywords: banking system, open banking, financial market, Open API, risks, feints, digitalization.

JEL classification: E42, G21, O32